

§ 538

**Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Fatim Diarran ym. valtuustoaloitteesta koskien kaupunkikulttuurin elävöittämistä Etelä-Helsingissä**

HEL 2021-007727 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kasarmitorin kesäkatukokeilun yhteydessä vuonna 2021 torilla vieraili 310 000 kävijää ja ruoka-annoksia myytiin 170 000 kpl. Asiakaspaikkoja oli 300 kpl vähemmän kuin Senaatintorin terassilla kesällä 2020. Kesäterassi avattiin 12.6. Kasarmitorin ympäristön käyttäjämääristä kerättiin dataa eco counter -laskimella (jalankulku) Pohjoisella Makasiinikadulla sekä käsin- ja videolaskennoilla (jalankulku, pyöräily, autoliikenne) Unioninkadun ja Eteläisen Makasiinikadun, Fabianinkadun ja Pohjoisen Makasiinikadun, Kasarmikadun ja Pohjoisen Makasiinikadun, Erottajankadun ja Pienen Roobertinkadun sekä Eteläesplanadin ja Korkeavuorenkadun risteyksissä 17.5.–26.8. välisenä aikana. Lisäksi Kasarmitorin ympäristössä tehtiin käyttäjähavainnointia kahtena päivänä 2.7. ja 12.8. Havainnoinnissa keskityttiin käyttäjien oleskeluun, liikkumiseen sekä Unioninkadun ja Pohjoisen Makasiinikadun risteykseen sekä haastateltiin kadun käyttäjiä.

Vilkkaimmat jalankulkumäärät ajoittuivat pääsääntöisesti ilta-aikaan arkipäivinä ja myös lauantaisin. Liikennelaskentojen mukaan toukokuussa jalankulkijoita oli Pohjoisen Makasiinikadun toisen puolen jalkakäytävällä keskimäärin 1100, kun heinä-elokuussa keskimääräinen jalankulkumäärä oli noussut 1250–1300 jalankulkijaan vuorokaudessa. Kasarmikadun ja Pohjoisen Makasiinikadun välisessä risteyksessä suoritetuissa käsilaskennoissa jalankulkijoiden määrä oli noin kaksinkertainen ja ajoittain jopa nelinkertainen verrattuna kokeilua edeltäneeseen tilanteeseen. Korkeavuorenkadulla jalankulkijamäärät lähes kaksinkertaisuivat. Jalankulkijamäärien vuorokausivaihtelussa näkyy hyvin jättiterassin vaikutus katutilan jalankulkijamääriin, sillä kokeilun aikana katu- ja jalankulkijamäärät olivat huomattavasti suurimmat iltapäivän ja aamun kokeilua edeltäneeseen ajanjaksoon merkittävin.

Autoliikennemäärät vähenivät merkittävästi Kasarmikadulla ja Pohjoisella Makasiinikadulla eli noin kolmasosaan kokeilua edeltäneeseen laskentajaksoon suhteutettuna. Tässä tuki tulee huomioida liikennemäärien kausivaihtelu. Kesäaikaan on vähemmän liikennettä kuin mui-

na vuodenaikoina lomakaudesta johtuen. Tarkemmat autoliikenteen laskentatulokset saamme syyskuun loppuun mennessä.

Käyttäjähavainnoinnin tulosten mukaan jalankulkijat eivät ottaneet katu-tilaa käyttöönsä toivotulla tavalla. Tieliikennelain mukaan ”Pihakatu” -liikennemerkkin vaikutusalueella jalankulkijoilla on esteetön liikkumisoi-keus kaikilla sen alueilla ja ajoneuvojen kuljettajilla on väistämisvelvolli-suus heihin nähden. Kasarmikadulla 95 % jalankulkijoista käyttivät edelleen jalkakäytäviä, joilla lisäksi laittomasti ajelevat sähköpotkulau-tailijat aiheuttivat ajoittain vaaratilanteita.

Pyöräilijöistä valtaosa käytti oikeaoppisesti ajorataa. Autoilijoiden tilan-nenopeudet rauhoittuivat ja väärinpysäköinti vähentyi, kun he tottuivat uuteen järjestelyyn. Pelastuslaitoksen nostopaikkojen tilavaatimukset ajoradalla, jalankulkijoiden jalkakäytävien käyttö ajoradan sijaan ja ka-tujen yksisuuntaistamiset yleisesti kasvattavat ajonopeuksia. Nämä te-kijät vaikuttivat myös kesäkatujen ajonopeuksiin ja yleisesti ottaen lii-kennekäyttäytymiseen. Kesäkadun ei havaittu ruuhkauttavan liikennet-tä Pohjoisen Makasiinikadun ja Unioninkadun risteyksessä, mutta väis-tämissäännöissä oli epäselvyyksiä.

Kauempana kesäterassista sijainneet luodot itsessään eivät olleet riit-täviä houkuttelemaan oleskelemaan ja siksi kaduille toivottiin lisää toi-mintoja, kasvi-istutuksia, luotojen sijoittelua lähemmäs toisiaan ja kei-noja hillitä autoliikennettä. Parklet -terassit olivat aktiivisessa käytössä ensimmäisenä aurinkoisena havainnointipäivänä. Kasarmitorin kesäte-rassi toimi houkuttimena kesäkadulle ja myös toisinpäin Esplanadin puistosta kesäkadun kautta Kasarmitorille ottaen huomioon, että kesä-katu sijaitti melko syrjässä suhteessa jalankulun läpikulkureitteihin.

Käyttäjähavainnoinnin yhteenvedossa todetaan, että käyttäjät suhtau-tuvat vastaaviin kokeiluihin positiivisesti, kunhan liikenteen perusedelly-tyksistä huolehditaan. Kasarmitorin kesäkatukokeilu tukee vahvasti valmisteilla olevan katuverkon luokittelutyön ajatusta paikalliskaduista, jotka palvelevat paikallista maankäyttöä ja toimivat ennen kaikkea ih-misten elinympäristöinä.

Kesäkatukokeilun muuttamista järjestelyiltään pysyväksi Kasarmitorin ympäristössä sekä laajentamista Pienelle Robertinkadulle liittyy myös huomioitavia nykyiseen maankäyttöön ja toimintoihin liittyviä seikkoja. Kasarmitorin eteläpuolella on Kaartin kasarmi, jota ollaan uudistamas-sa. Tällä hetkellä korttelin tiloissa toimii mm. Puolustusministeriö ja Pääesikunta ja se on juridisesti sotilasaluetta. Suojelupoliisi muuttaa samaan kortteliin Fabianinkadun puolella rakenteilla olevaan uuteen toimitilaan arviolta vuonna 2024. Kaikilla korttelin toimijoilla on tiukat

turvallisuusvaatimukset ja heidän toimintavarmuus on turvattava myös katualueelta käsin, mikä aiheuttaa haasteita katutilan kehittämislle.

Iso Roobertinkatu on kävelykatu, jolla on kuitenkin havaittu olevan sinne kuulumatonta liikennettä, kuten takseja, huoltoajoneuvoja liikenne-merkkien sallimien kellonaikojen (arkisin 19-11) ulkopuolella sekä ruokalähettejä, joiden toimintaa ei voida katsoa huoltoajon piiriin kuuluvaksi. Luvaton moottoriajoneuvoliikenne Ison Roobertinkadun kävelykadulla on ollut alusta lähtien ongelma, johon on yritetty vaikuttaa liikenne- ja katusuunnittelun, pysäköinninvalvonnan ja vuorovaikutuksen keinoin. Lisäksi kävelykatua pitkin on sallittua ajaa kiinteistöille, mikäli kiinteistöille ei ole muuta ajokelpoista yhteyttä. Kadulle tarvittaisiin toimivat rakenteelliset ajoesteet, sillä maastoon vain kävelykadun ulosajo kohtiin asennetut alas laskeutuvat pollarit eivät ole riittäneet estämään ajelua kadulla ja niiden toiminnassa on havaittu toistuvasti ongelmia. Siten voidaan olettaa, että Pienen Roobertinkadun muuttamisesta kävelykaduksi olisi seurauksena vastaavantyyppiset liikenteelliset ongelmat kuin Isolla Roobertinkadulla. Kävelykaduksi muuttaminen edellyttää myös rakenteellisia muutoksia katujärjestelyihin ja edelleen investointeja.

Kesäkatukokeilun tulokset osoittavat, ettei katutilan suunnittelu pelkästään riitä houkuttelemaan kaduille käyttäjiä vaan edellyttää myös syyn saapua kohteeseen ja yksityisten toimijoiden panosta. Jos Kasarmikatu - Pikku Roobertinkatu -akselia halutaan kehittää kävelypainotteisemmaksi, tulisi kiinteistöjen toimijat kytkeä suunnitteluun mukaan. Tämä tarkoittaisi pitkäjänteisiä neuvotteluja toimijoiden kanssa.

Kasarmitorin ympäristön syrjäinen sijainti joukkoliikenteen solmupisteistä ja käyttäjiä houkuttelevien toimintojen vähyys eivät tue Kasarmikadun ja Pienen Roobertinkadun muuttamista kävelykaduiksi. Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman yhteydessä arvioidaan ydinkeskustan alueella katuosuuksia, joissa käveltävyyttä on syytä parantaa ottaen huomioon kokemukset Kasarmitorin kesäkatukokeilun ja Ison Roobertinkadun liikenteestä. Arviointia käveltävyyden parantamisesta tullaan tekemään yhdessä alueen elinkeinoelämän ja asukkaiden kanssa. Työssä noudatetaan kaupunginhallituksen päättämiä linjauksia 25.1.2021.

Aloitteessa esitetty toive leikkipuiston sijoittamisesta Kasarmitorille on haastava. Kasarmitorin ympäristö ei tue turvallista leikkiä. Aluetta rajaavat kadut ja sen vuoksi leikkialue olisi rajattava määräysten mukaisella 1,40 m korkealla aidalla. Leikkivälineet on sijoitettava joustaville turva-alustoille. Siten pinnan käsittely sekä leikkipaikan kalustemaailma ovat vaikeasti sovitettavissa kulttuurihistoriallisesti merkittävän aukion kaupunkikuvalliseen ilmeeseen. Kasarmitori on rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä RKY-ympäristö, jonka aukiotila ja siihen ni-

05.10.2021

voutuvat rakennukset muodostavat tärkeän kokonaisuuden. Torin pinta on käsitelty yhtenäisellä aiheella, ja osa sommitelmaa on kookas taide-teos. Leikkipaikka kiinteänä rakenteena rajoittaisi merkittävästi torin joustavaa ja monipuolista käyttöä. Kantakaupungissa on vähän sellaista tilaa, jossa voi järjestää tapahtumia.

Alle 500 metrin säteellä on jo neljä leikkipaikkaa. Leikkipaikat on sijoitettu keskustaympäristössä pääasiassa puistoihin. Puistoissa pinnan käsittely on mahdollista tehdä leikkivälineiden vaatimia turvallisuusmääräyksiä noudattaviksi kaupunkikuvallisesti korkeatasoisesti. Samalla kasvillisuus suojaa leikkiympäristön melu- ja hiukkaspäästöjen näkökulmasta. Tähtitorninvuoren hoito- ja kehittämissuunnitelma valmistui kymmenen vuotta sitten. Suunnitelmassa on osoitettu uusi leikkipaikka puistossa Fabianinkadun alkuun lähelle Grundskolan Norsenia. Leikkipaikan tarkempi suunnittelu ja toteutus on mahdollista käynnistää osana Tähtitorninvuoren puiston kunnostusta. Puiston kunnostus ei ole mukana investointiohjelmassa.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Inga Valjakka, tiimipäällikkö: 310 37087
inga.valjakka(a)hel.fi
Anu Lamminpää, maisema-arkkitehti: 310 37258
anu.lamminpaa(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 23.06.2021 Diarra Fatim Kaupunkikulttuurin keidas Etelä-Helsinkiin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Diarra Fatima ja 15 muuta valtuutettua ovat tehneet 23.6.2021 seuraavan valtuustoaloitteen:

"Kaupunkikulttuurin keidas Etelä-Helsinkiin

05.10.2021

Kasarmitorin terassi on jo nyt ollut onnistunut ja vetänyt ihmisiä puoleensa erinomaisen paljon. Myös Kasarmikatu on houkutellut ihmisiä viihtymään väliaikaisen kävelykadun ja kadulle laitettujen kalusteiden voimin. Alueesta onkin 2000-luvulla kasvanut merkittävä ravintola-alan keskittymä. Me allekirjoittaneet esitämme, että Helsinki selvittää mahdollisuutta tehdä Kasarmitorista pysyvästi elävää kaupunkiympäristöä ja esimerkiksi Kasarmikadun ja Pienen Roobertinkadun muuttamista kävelykaduksi.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Helsinki selvittää mahdollisuutta suunnitella leikkipaikka Kasarmitorin yhteyteen. Elävässä ja modernissa kaupungissa uutta ja vanhaa kaupunkitilaa suunnitellaan niin, että mahdollisemman monen ikäiset kaupunkilaiset voivat viihtyä siellä.

Näin Kasarmikatu, Pieni Roobertikatu ja Iso Roobertinkatu muodostaisivat yhtenäisen Strøgetin kaltaisen kävelykadun Helsingin keskustaan, jossa on kaiken ikäisille kaupunkilaisille mielekästä viettää aikaa."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 12.10.2021 mennessä.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Inga Valjakka, tiimipäällikkö: 310 37087
inga.valjakka(a)hel.fi
Anu Lamminpää, maisema-arkkitehti: 310 37258
anu.lamminpaa(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 23.06.2021 Diarra Fatim Kaupunkikulttuurin keidas Etelä-Helsinkiin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano